

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАР

2017 жылғы 11 шілде

Қазақстан Ұлттық Банкі Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру жөніндегі бағдарламаны әзірледі

Ұлттық Банк әзірлеген ҚР банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру жөніндегі бағдарламаны іске қосу ағымдағы жылғы үшінші тоқсанға жоспарланып отыр. Бұл туралы бүгін Алматы қ. БАҚ-қа арналған брифинг барысында ҚРҰБ Төрағасының орынбасары Олег Смоляков хабарлады.

Бағдарламада мынадай үш бағыт көзделген: 1) жүйе құраушы банкті қолдау, 2) ірі және әлеуметтік маңызды банктердің қаржылық орнықтылығын көтеру және 3) қалыпты қадағалаудан тәуекелге бағдарланған қадағалауға көше отырып банктік қызметті реттеу мен қадағалауды сапалы өзгерту.

Бағдарламада мынадай мақсаттар белгіленген – бұл акционерлермен бірлесіп ортақ түрде банктердің үстеме капиталдандыру және банк секторының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету; экономиканың нақты секторын кредиттеуді қалпына келтіру; экономика мен халыққа банк қызметтерін үздіксіз көрсетуді жүзеге асыру, сондай-ақ интеграциялық процестер (ДСҰ және БЭК) шеңберінде банк секторының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету.

«Бағдарламаны іске асыру жақын арадағы айларда басталады. Бағдарламаны іске асыру мерзімі – 15 жылға дейін, бұл мерзім ішінде банктер мемлекеттік қаражатты қайтаруға тиіс. Бұл ретте 2022 жылға дейін қатысушы банктер өз шығындарын өтеуге арналған капиталды толық көлемде қалыптастыруға тиіс», – деп хабарлады журналистерге Ұлттық Банк басшысының орынбасары.

Бұл Бағдарлама, оның айтуынша, мемлекеттік қаражаттың төлемділігі, мерзімділігі және қайтарымдылығы, банктердің ерікті қатысуы және банк акционерлерінің ортақ жауапкершілігі сияқты негізгі қағидаттарға негізделеді.

Ұлттық Банктің еншілес ұйымы бағдарламаның операторлары (бұдан әрі – Оператор) болып табылады, ол реттелген борыш талаптарымен ақша қаражатын ұсыну арқылы банктерді қаржылай қолдау тетігін іске асыратын болады.

«Акционерлердің және Оператордың ортақ қатысуы 2-ге 1 қағидаты бойынша іске асырылады, оған сәйкес Оператор банкті үстеме капиталдандыру мөлшерінен 66%, ал акционерлер үстеме капиталдандыру мөлшерінен кемінде 33% мөлшерде ақша қаражатын бір рет ұсынады, - деп жалғастырды О. Смоляков. – Біздің ірі және жұмыс істейтін банктерге қолдау көрсетіп отырғанымызды атап өткен жөн. Бағдарламаны іске асыру қорытындылары бойынша, біз банктердің капиталға қысым көрсететін және экономиканы кредиттеудің

кеңеюін тоқтататын жұмыс істемейтін қарыздармен проблемаларын шешеді деп күтеміз. Тұтастай алғанда Бағдарламаны іске асыру шеңберінде акционерлерге өздерінің шығындарын біртіндеп тану және ұзақ мерзімді перспективада тұрақты жұмыс істеуді қамтамасыз ету үшін өздерінің банктерін кезең-кезеңімен капиталдандыру мүмкіндігін беретін болады».

Қазақстан Республикасының Президенті өзінің 2017 жылғы 31 қаңтардағы Жолдауында банк секторын қалыпқа келтіру бойынша шаралар кешенін қабылдауды жүктегендігін атап өткен жөн.

Ұлттық Банкте Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасының күтілетін нәтижелері туралы айтылды

Үкімет пен Ұлттық Банк қабылдаған банк секторын қолдау жөніндегі шаралар банк секторының жұмыс істемейтін активтерін қысқартуға, банктердің нақты секторды кредиттеуіне деген қызығушылығын жандандыруға әкеледі және жалпы алғанда ел экономикасының дамуына мультипликативті әсер етеді. Бұл жайлы бүгін Алматы қаласында БАҚ-қа арналған брифинг барысында Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары Олег Смоляков мәлімдеді.

«Бағдарлама ірі банктердің капиталын қолдайды, банк секторының қаржылық тұрақтылығын және ықтимал жаңа қолайсыз сыртқы сын-қатерлер мен факторларға орнықтылығын күшейтеді», - деді ол.

Оның айтуынша, банктердің қолданылып жүрген стратегиялары мен бизнес-модельдерін қайта қарау және оңтайландыру, провизиялау және жұмыс істемейтін кредиттерді есептен шығару нәтижесінде олардың капиталына қысымды төмендету жыл сайын кем дегенде 300 млрд.теңге көлемінде экономиканың басым салаларын кредиттеуді кеңейтуге әкеледі. «Бұл сол сияқты банктерге жаңа тиімді банктік қызметтерді кеңейту мен дамытуға, оның ішінде банк ісіндегі цифрлық технологияларды дамытуға назар аударуға мүмкіндік берді және көрсетілетін қызмет құнының төмендеуіне әкеледі», - деп толықтырды О. Смоляков.

Ұлттық Банкте елдің банк секторының ағымдағы жағдайын бағалады

2017 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша банк секторының несиелік портфелі (негізгі борышы) 15 287,6 млрд. теңгені құрады. Мерзімі өткен берешегімен қарыздар несиелік портфелінің 17,7%-ын немесе 2 700,5 млрд. теңгені құрады, бұл ретте төлеу мерзімі 90 күннен астам (NPL) кешіктірілген заемдар 8% немесе 1 222,3 млрд. теңгені құрады. Салыстыру үшін – 2014 жылғы 1 мамырда NPL ең жоғары үлесі несиелік портфелінің 33,7%-ын құрады. Бұл жөнінде бүгін Алматы қаласында БАҚ-қа арналған брифинг барысында ҚРҰБ Төрағасының орынбасары Олег Смоляков ҚР Ұлттық Банкі әзірлеген Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасын ұсына отырып хабарлады.

Бағдарламада айтылғандай, банк жүйесіндегі кредиттік тәуекелдің өсуіне мыналар ықпал етеді: банктердің мүлік және болашақта түсетін ақша түріндегі кепілмен қамтамасыз ету; үлестес компаниялардың сақтандыру шарттары; жеке тұлғалар мен шағын кәсіпорындардың кепілдіктері сапасының төмендігі. Жекелеген банктердегі заттай емес кепілі мен қарыздардың үлесі олардың несиелік портфелінің 80%-нан асады.

О. Смоляков жекелеген банктер заң тұрғысынан қарағанда, банктің акционерлерімен немесе лауазымды тұлғаларымен тікелей байланысының көріністері жоқ, алайда жанама

байланысы бар тұлғаларға жеңілдікпен қарыз беру кеңінен іс жүзінде қолданылатынын айтты. Осындай қарыздардың қайтарылуы тәуекелді. Жоғарыда аталған проблемаларды шешуді тоқтата тұру және анағұрлым кейінге қалдыру банк секторындағы жүйелі тәуекелдердің айтарлықтай өсуіне әкелетіндігі алдыңғы жылдары байқалған.

«Мұндай тәжірибелер банктер менеджментінің де, аудиторлар мен бағалаушылардың да ұсынылатын есептіліктің сапасына бақылау жасау жұмысындағы олқылықтарына байланысты көптеген институционалдық кемшіліктер салдарынан қолданылды», - деді О. Смоляков. Атап айтқанда – шұғыл бақылау және тәуекелге бағдарланған қадағалауды қолдану жөніндегі талаптарды заңнамалық деңгейде бекіту арқылы Ұлттық Банктің реттеушілік-қадағалаушылық мандатын күшейту. Оның ішінде реттеушіге проблемалық банктерге қатысты оның активтерінің сапасы және талап етіліп отырған провизиялар туралы дәлелді талқылауға құқықты қоса алғанда, шешімдер қабылдау үшін тиісті құралдар беру. Сондай-ақ проблемалық банктерді өзінің қалауы бойынша қайта құрылымдау әдістерін қолдану құқығы. «Тек осындай жағдайда ғана, мемлекетке ең аз мөлшерде залал келтіре отырып дәрменсіз банктерді дереу реттеуге болады», – деп сөзін түйіндеді Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары.

ҚР банк секторын қалыпқа келтіру шеңберінде тиімді қадағалаудың әлемдік озық тәжірибесі қолданылды – Ұлттық Банк

Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасын әзірлеу кезінде Ұлттық Банк бұрыннан бар халықаралық тәжірибені қолданды. Бұл туралы ҚРҰБ Төрағасының орынбасары Олег Смоляков Алматы қ. БАҚ-қа арналған брифинг барысында айтты.

Оның айтуынша, банктерді мемлекеттік қолдау бойынша халықаралық тәжірибенің негізгі міндеті залалдарды мемлекет, банктердің акционерлері және ірі кредиторлар арасында бөлу болып табылады, «Барлық елдерде қолдау құралдарын әртүрлі үйлестіру қолданылады», - деп мәлімдеді О.Смоляков. Біздің Бағдарламаның негізгі ерекшелігі оның біздегі банктік жүйенің ағымдағы ерекшеліктері ескеріле отырып әзірленгені болып табылады, бұл – мемлекет қаражатының үлесі асып түсетін банк міндеттемелерінің құрылымы және де банктердің жұмыс істейтін акционерлерінің өз банктерін қолдауға белсенді қатысуы».

Халықаралық тәжірибе көрсеткендей, тиімді қадағалау құру, проблемалық банктерді анықтау және дәрменсіз банктерді реттеу үшін қаржылық есептіліктің шынайы жүйесі мен заңнамалық базаның болуы қажет, – деді О.Смоляков.

Мысалы, Бағдарламаға сәйкес, реттеуші банкке қатысты түзетуші және қадағалау шараларын қолдану аясында, егер реттеушінің пікірі бойынша, банк банкке немесе банк жүйесіне қауіп туғызатын қызметпен айналысқан жағдайда, қадағалау пайымын қолдану өкілеттіктеріне ие болуға тиіс. Сондай-ақ, шынайы өтеулер мен қалпына келтірулердің көрсетілуін, нарықтық және макроэкономикалық жағдайларды, провизиялау мақсаттарында кепіл мүлгінің құнын бағалау барабарлығын ескере отырып, жұмыс істемейтін қарыздарды уақытында есептен шығаруды қамтамасыз ету үшін банктер провизияларының жеткіліктігін бағалау. Және соңғысы – банктермен байланысты тұлғалармен мәмілелерді реттеу мақсатында байланысты тұлғаларды айқындау және анықтау. АҚШ, ЕО, Ресей және басқалары сияқты көптеген елдердің заңнамасы аталған қағидаттарға негізделген, деп атап өтті О. Смоляков.

Жалпы, оның сөзінше, реттеудің тиімді режимі дәрменсіз банктердің мемлекеттің қолдауына жүгінбеуі немесе осындай көмек көрсетіледі деп күтуді туғызбауға тиіс. Сонымен қатар, банктерге уақытша қолдау көрсету үшін мемлекеттің қаражатын қолдану, егер мұның жүйелі түрде теріс салдары болған жағдайда қажет болуы ықтимал. Бұл ретте, мемлекет қаражатын пайдалануды бастағанға дейін мықты қорғау тетіктерін, оның ішінде шығындарды ағымдағы акционерлерге бөлуді қамтамасыз ете алатын тетіктер енгізу талап етілетіндігін атап өтті О. Смоляков.

Толығырақ ақпаратты мына телефон бойынша алуға болады:

+7 (727) 270 45 85

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz